

Mededelingen

VOOR ONZE LEDEN

De geestelijke raadsman of raadvrouw

„Onder humanistische geestelijke verzorging wordt verstaan de systematische ambtshalve bemoeienis met de mens in zijn geestelijke moeilijkheden en bij de ontplooiing van zijn mens zijn, teneinde de krachten te activeren, die hem in staat stellen zelfstandig een levensvisie te hanteren, waardoor hij met zijn totale zijn betrokken is op het totaal van zijn bestaansverhoudingen.”

Deze definitie vonden we in een brochure uitgegeven door het Verbond, „Geestelijke verzorging op humanistische grondslag” (2e druk, 1958). We wilden iets meer weten van de taak van de geestelijke raadsman in het „Humanistisch Verbond”. We wisten natuurlijk van het bestaan der raadslieden af maar daar was eigenlijk alles mee gezegd, hun activiteiten zijn niet spectaculair en spelen zich meestal onder vier ogen af, in een gesprek van mens tot mens. De definitie die we boven aanhaalden maakte ons niet veel wijzer en ook nadat we de toelichting hadden gelezen die de brochure gaf wisten we eigenlijk nog niet veel meer.

We zijn onze belangstelling gaan bevredigen op de wijze die hiervoor misschien het meest in aanmerking kwam, door namelijk een gesprek te gaan voeren met de geestelijke raadvrouw van onze gemeenschap (Hilversum), mej. drs. H. M. Achttienribbe. De brochure die wij hadden geraadpleegd gaf theorie en bedoelde dat ook te doen maar door haar het een en ander uit de praktijk te vragen kon deze theorie eerst betekenis krijgen.

Er waren zeker een twintigtal vragen bij ons opgekomen en mej. Achttienribbe heeft het geduld opgebracht ze ons alle te laten stellen en er uitvoerig op te antwoorden. We zijn derhalve wat de instelling van de geestelijke raadsman betreft, niet meer zo onwetend als voorheen.

Dat we hier de antwoorden die we op onze vragen kregen in een artikeltje samenvatten vindt zijn aanleiding in het feit dat we menen u van nut te kunnen zijn door u vertrouwd te maken met een figuur en een instelling in het Verbond die misschien ook voor u waarde kan hebben.

Toen we mej. Achttienribbe vroegen ons zeer in het kort te willen aangeven wat haar taak als geestelijke raadvrouw inhield verklaarde zij die vooral te zien als een poging, degene die zich vooral tot haar wendt, te helpen bij het verhelderen van de levensvisie. Wie een gesprek met haar begint is zich niet altijd de eigen geestelijke situatie duidelijk bewust, maar deze bewustwording kan al pratende een feit worden. De taak van de geestelijk raadsman bestaat er in de bezoeker te helpen zijn eigen problemen zo scherp mogelijk onder ogen te zien. Vaak moet de

raadsman zelf de moeilijkheden in de kern proberen op te sporen om tot een zo duidelijk mogelijke vraagstelling te komen.

De eerste taak van de geestelijke raadsman is dus luisteren, de bezoeker moet zich volkomen uit kunnen spreken, maar bij het luisteren wordt al gezocht naar wegen om de moeilijkheden bewust te maken.

Wanneer we opperen dat het geven van advies misschien tevens een belangrijk onderdeel vormt van haar taak, wordt dit met stelligheid van de hand gewezen: „Nee, geen advies, de bezoeker moet zelf de keuze doen, hij is volwassene, hij is zelf verantwoordelijk, het gesprek met de geestelijk raadsman heeft tot doel verheldering te bieden in een levenssituatie die vast is geraakt maar het is niet de raadsman die de levenssituatie weer vlot kan krijgen, dat kan de bezoeker uitsluitend zelf, het gesprek kan daarbij een hulpmiddel zijn. In principe weiger ik advies te geven.”

Door een gesprek kan men er toe komen wegen en middelen te vinden die men voordien niet heeft ontdekt. Vooral als men geëmotiveerd is geraakt, als men vol is van een verdriet of een griet, van een al of niet vermeend onrecht ons aangedaan, kan men baat hebben bij een gesprek, waarin de zaken tot hun juiste proporties worden teruggebracht. Het gesprek kan er toe leiden dat wordt ingezien dat de emoties die de bezoeker bezighouden wel voor hem als zeer belangrijke aangelegenheden gelden, maar dat er méér is, dat zij niet het enige zijn dat hem moet bezighouden wil hij zich niet volkomen in zich zelf opsluiten. Een onpartijdige gesprekspartner kan een grote hulp zijn bij het verhelderen van een persoonlijke situatie.

Er is geen scherpe grenslijn tussen de taak van de maatschappelijk werkster en de geestelijke raadsman, het zal nogal eens voorkomen dat hun taken elkaar overlappen. Moeilijkheden hebben maar al te vaak een materieel aspect (inwoning, ziekte, geldgebrek b.v.). Het heeft geen zin over geestelijke zaken te spreken zolang er een materiële noodsituatie bestaat, maar toch kan de geestelijke raadsman, die in een dergelijk geval zeker zal samenwerken met de maatschappelijk werkster, zich niet afzijdig houden, omdat de maatschappelijke nood beleefd zal worden. De geestelijke raadsman zal hier voor de kontakten zorgen, er op toezien dat die materiële hulp wordt geboden die onder de gegeven omstandigheden wenselijk is door zich in verbinding te stellen met mensen en organisaties tot wier competentie het verlenen van materiële hulp behoort. Mejuffrouw Achttienribbe zag het, althans voorlopig, bij haar taak als een

(zie verder volgende pag.)

De club van de 12.000

„Niemand zal in ernst kunnen volhouden, dat de 12.000 georganiseerde humanisten in Nederland alleen maar zich zelf vertegenwoordigen”. Dat is een uitspraak van een katholiek schrijver, naar aanleiding van ervaringen, opgedaan tijdens het bijwonen van het congres van de Humanistische Internationale in Oslo.

Zo'n uitspraak van niet-humanistische zijde getuigt wel van de grote betekenis die aan het bestaan van het Humanistisch Verbond gehecht wordt. En de erkenning, moeizaam in de bijna 18 jaar van ons bestaan verkregen, de plaats die we in de samenleving zijn gaan innemen is ook wel iets om trots op te zijn, al moet er tevens bij geconstateerd worden, dat het toch altijd maar een gering aantal van de leden is, dat meer doet dan alleen zijn contributie betalen.

Laten we echter geen misverstand laten bestaan over het onmiskenbare feit, dat onze groei de laatste jaren achtergebleven is bij de toename van onze invloed. En men mag dan nog zo hooghartig het getal afwijzen als niet ter zake doende en de kwaliteit van ons werk voorop stellen, desnoods voorbeelden uit de geschiedenis aanhalen dat het dikwijls enkelingen en kleine groepen zijn geweest die veranderingen hebben weten te bewerkten, daarmee ontkent men de waarde, die er uitgaat van een regelmatige vooruitgang van de kwantiteit. Daarmee geeft men ook blijk niet te beseffen, dat met de toenemende invloed meer werk moet worden gedaan, daarvoor meer mensen en middelen nodig zijn en dat die alleen maar kunnen worden opgebracht door een sterke en zich uitbreidende organisatie.

Overigens zijn er ook stemmen te horen, die er op wijzen, dat met alle waardering die men voor de activiteit van het georganiseerde humanisme kan hebben, het toch niet aangaat, dat deze naar verhouding kleine groep het recht heeft, eisen te stellen die ver uitgaan boven de getalssterkte. Het is mede het alom bekende feit, dat men weet dat deze 12.000 „niet alleen zich zelf vertegenwoordigen”, dat onze positie zo stevig maakt, maar dat wil helemaal niet zeggen dat dit zo blijft. En bovendien, al zou het ons een zorg wezen, wat anderen er over zeggen, het is toch altijd plezieriger ergens bij te horen waarvan men de overtuiging heeft dat er gezonde groei-mogelijkheden zijn, dan zich op te sluiten binnen een enge kring, hoe genoegelijk dat ook kan zijn.

Het wordt daarom dringend tijd, dat de „club van de 12.000” eens een fikse uitbreiding ondergaat. Men weet, dat het hoofdbestuur besloten heeft de vergroting van ons ledental als urgentie nummer 1 op het programma te zetten. Met bestuurders en werkers is al overlegd, in tal van gemeenschappen zijn plannen gemaakt of bevinden zich reeds in uitvoering en de eerste resultaten zijn al zichtbaar. Er is de laatste maanden een stijging merkbaar, die verwachtingen wekt, de belangstelling voor het Verbond neemt toe, ook als gevolg van een verhoogde publiciteit.

Natuurlijk zal niet ieder lid er op uit kunnen gaan om aan belangstellenden de gewenste informatie te verstrekken. Maar wat wel kan gebeuren is, dat men in eigen kring duidelijk laat blijken lid te zijn van het Verbond en daar de noodzaak van in te zien. En u kunt onze actie ook ondersteunen door uw gemeenschapsbestuur of het Centraal Bureau adressen te verstrekken of aan iemand een folder te geven. Die folders kunt u bij uw bestuur krijgen of ook alweer in Utrecht aanvragen. De rest doen anderen, maar uw hulp, hoe bescheiden ook, is onmisbaar.

Uw taak: hun toekomst! **Centrum voor Humanistische Vorming**

Bijdrage f 3,75 per jaar. Giro: 60 84 68 t.n.v. het Centrum Oudegracht 152, Utrecht.

Het hoofdbestuur besprak . . .

in zijn vergadering van 28 september o.m. de ledensituatie. De laatste maanden laten een niet ongunstige ontwikkeling zien en verheugend is, dat het aantal, dat enkele jaren geleden bereikt werd en daarna door de noodzakelijke contributie-verhoging achteruit ging, nu is overschreden. De thans aan de gang zijnde campagne wettigt de hoop, dat een flinke stijging te verwachten valt, hetgeen ook noodzakelijk is om het zich uitbreidende werk uit te voeren en ook de prijsverhogingen op te vangen.

Het H.B. hechtte zijn goedkeuring aan de benoeming van enkele voorlopige docenten voor het vormingsonderwijs en 2 raadsleden voor bejaardentehuizen. Ook een contactman voor de commissie geestelijke verzorging van studenten in Amsterdam werd benoemd.

Van de voortgezette discussie van de studiecommissie voor de algemene school, waarin humanisten en christenen tot een standpunt trachten te komen, was een uitvoerig verslag ontvangen, waarover door het H.B. van gedachten werd gewisseld. Het waren hierbij vooral de onderwijzensmen, die zich lieten horen en tij-

dens de discussie bleek wel, dat de meningsvorming over dit bijzonder belangrijke onderwerp nog lang niet is afgesloten.

Het Hoofdbestuur nam met bijzonder veel genoegen kennis van het feit, dat de VARA bereid is enige televisie-uitzendingen in samenwerking met het Verbond te verzorgen. Het Dageelijks Bestuur ontving machtiging deze zaak verder af te handelen.

Verscheidene hoofdbestuursleden zegden toe op de verschillende regionale conferenties voor gewesten en gemeenschappen aanwezig te zullen zijn, voorzover zij niet door spreekbeurten e.a. verhinderd waren.

De ontwikkeling in de Humanistische Jongeren Gemeenschap kwam eveneens ter sprake, omdat reeds geruime tijd in deze groep plannen tot reorganisatie bestaan. Hoewel er wel tekening in de situatie begint te komen, kon aan het H.B. nog geen mededeling gedaan worden, wat de jongeren zelf willen. Vermoedelijk zal dit over enkele weken wel duidelijk zijn, zodat op de volgende vergadering beslissingen t.a.v. de H.J.G. genomen kunnen worden...

Abonneert u op „Het Woord van de Week” het orgaan van de „Humanistische Luisterkring”.

Het abonnementsgeld bedraagt f 4,— per jaar.

Administratie Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 58.

De geestelijke raadsman of raadvrouw

(vervolg vorige pagina)

voordeel dat zij van beroep psychologe is. Men heeft zich daardoor een kijk op mensen eigen kunnen maken die waarschijnlijk sneller doet vermoeden welke problemen aan een situatie ten grondslag liggen. Zij vreest niet dat er een dokter-patiënt verhouding zou kunnen ontstaan: „Ik stel mij vanuit mijn mens-zijn open voor mijn medemensen. Mijn psychologische kennis stelt mij in staat een stoornis te onderscheiden van het normale. Indien zou blijken dat een bezoeker geestelijk gestoord zou zijn trek ik me terug. De geestelijke raadsman is geen psychiater.”

Zeer belangrijk bij de taak die de geestelijke raadsman heeft leek ons zijn plicht tot stipte geheimhouding van alles wat hem in zijn functie ter ore komt. Dit is een morele plicht, vernamen wij, het hoofdbestuur gaat niet eerder over tot de benoeming van een geestelijke raadsman aler het over voldoende zekerheid beschikt dat het iemand heeft gevonden met een maximum aan verantwoordelijkheidsgevoel. De geestelijke raadsman legt echter niet bij zijn benoeming een verklaring af waarin hij zich verplicht tot absolute geheimhouding van alles wat hem in zijn functie ter ore komt.

Het beroepsgeheim geldt in gesprekken van geestelijke raadsleden onder elkaar niet, dan zullen zij vrijuit spreken over de gevallen in hun praktijk met het doel tot een zo zuiver mogelijke appreciatie te komen van ieder hun toevertrouwd geval door een, ook voor hen, objectiverend gesprek met kollega's. Hierbij worden echter geen namen van bezoekers genoemd.

Of de geestelijke raadsman ook het verschoningsrecht zal kunnen laten gelden, of men hem in een rechtszaak zal kunnen verplichten mededeling te doen van zaken die hem in zijn functie ter ore zijn gekomen, zal moeten blijken in de praktijk. Ongeacht de konsekwenties die dit voor hem zal hebben, blijft de geheimhouding absoluut gelden, de geestelijke raadsman zal niet spreken.

We waren benieuwd te weten in welke situaties men zoal bij de geestelijke raadsman zou kunnen aankloppen en het bleek ons dat er weinig situaties waren waarin men niet welkom zou zijn. Men zal vooral bij de geestelijke raadsman op bezoek gaan om een gesprek te voeren dat op levensbeschouwelijk terrein ligt, over het humanisme bijvoorbeeld, de godsdienst, de dood, de zin van het leven, zaken die in het leven van de mens een zeer dwingende betekenis kunnen krijgen wanneer hij gekonfronteerd wordt met ziekte, dood van verwanten of vrienden, scheiding.

Waar huiselijke moeilijkheden bestaan zal de geestelijke raadsman contact tot stand brengen met het „Bureau voor levens- en gezinsmoeilijkheden”. Hij heeft ook een taak als kontaktpersoon, hij zal pogen wanneer daar behoefte aan bestaat mensen met elkaar in contact te brengen.

Waarom doet men dit werk eigenlijk? Ook dit was een aspekt waarnaar onze belangstelling sterk uitging, een dergelijke functie vraagt grote opofferingen, alleen al aan vrije tijd die men belangeloos voor zijn medemensen beschikbaar stelt. Mejuffrouw Achttienribbe gaf ons te verstaan dat de drijfveren die haar bewegen bij het uitoefenen van haar taak sociaal verantwoordelijkheidsgevoel, meeleven en solidariteit met de medemens zijn. „Je hebt het gevoel dat het noodzakelijk is dat er hulp moet komen, al moet men zich neerleggen bij het feit dat er aan sommige dingen niets te doen is.”

Men wordt als geestelijke raadsman vaak gekonfronteerd met verdrietige zaken, men krijgt in deze functie niet de aangenaamste zijde van het leven te ervaren en we zouden ons kunnen voorstellen dat men hierdoor soms zelf gedeprimeerd zou kunnen raken. Volgens mejuffrouw Achttienribbe is de wetenschap, dat men hulp biedt een zeer positieve kant van haar taak, hoezeer men ook met het lot van de bezoeker begaan is.

H. V. Bibliotheek

Het catalogiseren van de bibliotheek van het Humanistisch Verbond is klaar gekomen. Vijf jaar lang hebben verschillende vrijwilligers zich ingespannen om de boeken, die nu vijftig meter plank bezetten, te verzamelen en te catalogiseren.

Onder deze vrijwilligers moeten vooral mejuffrouw J. Sprey en de heer J. A. Nijholt genoemd worden. Beiden hebben ruim een jaar geregeld aan deze moeilijke taak gewerkt.

Nu de catalogus eindelijk gestencild is kan het boekenbezit van het Humanistisch Verbond dat momenteel uit ongeveer 2500 delen bestaat onder een ruimer publiek dan tot nu toe mogelijk was nuttig gemaakt worden. Ongeveer de helft van deze boeken is afkomstig uit de nalatenschap van de heer Van Regteren Altena. De overigen zijn verkregen door schenkingen van vele anderen en door aankoop.

Het aantal werken, in het bijzonder betrekking hebbende op de rubriek humanisme, is momenteel nog te klein. De middelen om dit aantal op korte termijn te vergroten ontbreken ons. Daarom doen wij een beroep op een ieder, die uit zijn boekenbezit delen kan afstaan, deze aan ons toe te zenden. Zij zullen steeds een plaats kunnen vinden. Zo niet in onze bibliotheek, dan toch bij „De Ark” of bij een van onze zusterorganisaties, bijvoorbeeld het Humanistisch Thuisfront.

Om een indruk te geven van de inhoud volgen hierna enige van de rubrieken waarin de catalogus is verdeeld met daarna een geschat percentage van het aantal boeken dat onder die rubriek is ingedeeld: filosofie (25 %), theologie (20 %), letterkunde (20 %), ethiek, opvoeding en onderwijs (10 %), rechten en sociale wetenschappen (10 %), geschiedenis (10 %), humanisme (5 %).

Alle leden van het Humanistisch Verbond zullen uit de bibliotheek boeken kunnen lenen. De uitleening zal gratis zijn (tot drie maanden); alleen verzendkosten zullen in rekening worden gebracht. De uitleening kan plaats hebben door een persoonlijk bezoek aan het Erasmushuis, Oudegracht 152, Utrecht, bij voorkeur op maandag of dinsdag of per brief aan hetzelfde adres. De zeer overzichtelijk uitgevoerde catalogus van 120 bladzijden is daar ook verkrijgbaar voor f 2,50. Van een ieder die boeken leent wordt verwacht dat hij een catalogus koopt. Aan eigenaren van een catalogus zullen regelmatig gratis aanvullingsbladen worden toegezonden. Een exemplaar van de catalogus werd door ons toegezonden aan het secretariaat van iedere gemeenschap. de R.

De meeste bezoekers zijn dankbaar voor de aandacht die zij krijgen, slechts een enkele keer komt het voor dat er niet alleen van dankbaarheid geen sprake is, maar men zelfs ronduit ontvreden is over datgene wat de geestelijke raadsman heeft gedaan.

Ieder gesprek heeft naast datgene wat men erover aan feitelijkheden kan meedelen ook nog een element dat niet zo snel onder woorden is te brengen. Het zijn de aksenten, de aarzelingen, het enthousiasme waarmee bepaalde zaken worden besproken of een zekere matheid die aan het gesprek ten grondslag kan liggen, waardoor een totaalindruk ontstaat die uit het geschrevene niet zo gauw blijkt.

Indien wij een totaalindruk zouden moeten geven na dit gesprek, dan zou die als volgt luiden: de instelling van de geestelijke raadsman is nog jong en verkeert in een experimenteel stadium, maar hoewel men het allemaal nog niet zo precies weet, geeft men zich moeite er het beste van te maken zonder zich over de resultaten al te veel illusies te maken. Het instituut voorziet echter in een behoefte, laten we daarom doorwerken en er aan meewerken dat het eenmaal tot volwassenheid zal geraken.

(Overgenomen uit het blad van de gemeenschap Hilversum)

Jubilea te Amsterdam

Binnen de grenzen van de federatie Amsterdam werden in één maand liefst drie jubilea gevierd.

Op 17 september begon de gemeenschap Amsterdam Tuinsteden-West, waar dr. J. P. van Praag een inleiding hield over „Nieuwe wijken, nieuwe taken”, ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van deze gemeenschap. Na de pauze werd een aantrekkelijk programma van muziek en voordracht ten beste gegeven door jonge kunstenaars.

Drie dagen later herdacht de gemeenschap Nieuwer-Amstel (wanneer Amstelveen?) het feit, dat 12½ jaar geleden werd overgegaan tot de oprichting. Na een felicitatiewoord van de federatievoorzitter Holtland, die o.m. over de verhouding tussen de gemeenschappen en de federatie zijn licht liet schijnen, ontrolde zich een programma, dat vrijwel geheel door de leden werd verzorgd en uiterst gezellig was. Om te beginnen was er een echte ceremoniemeester, die het geheel voortreffelijk leidde. Een quiz met quizmaster testte een heren- en een damesteam op hun kennis over het Verbond, waarbij de dames uitblonken. In de pauze was er gelegenheid tot dansen en daarna interviewde ceremoniemeester Van der Pool het oudste en het jongste lid van de gemeenschap. Het oudste lid haalde herinneringen op, die begonnen in 1910, toen hij lid was geworden van de Vrijdenkersorganisatie. Mej. Van Dalsen was lid geworden, nadat zij tot twee maal toe dezelfde welkomstbrief had ontvangen toen ze in Amstelveen kwam wonen. Zij had eerst enkele bijeenkomsten bijgewoond en was daarna toegetreden. Zij had haar gedachten niet alleen over het humanisme laten gaan, maar ook over het Verbond en zijn leden. Zij meende, dat, ook naar aanleiding van een onderzoek bij het N.V.V. waarover ze gelezen had, de persoonlijke aanpak om tot een groter ledental te komen, het beste was. Bovendien was zij erg geporteerd voor een informatieavond voor nieuwe leden en belangstellenden. Tenslotte hield de heer Wansbeek, oud-bestuurslid van de gemeenschap, aan de hand van oude notulen een college over de groei van de gemeenschap. Zijn uiterst humoristische praatje mondde uit in een vraaggesprek met de heer Van den Ban, die voor zijn vertrek naar Utrecht als administrateur op het Centraal Bureau, in Amstelveen woonde. Het vele werk, dat door het Centraal Bureau wordt verricht en waar de heer Van den Ban intensieve bemoeiingen mee heeft, werd gememoreerd en een tastbare hulde werd gebracht aan mevrouw Van den Ban, omdat zij door het vele werk haar echtgenoot maar weinig ziet. Al met al kan de gemeenschap Nieuwer-Amstel op een geslaagde avond terugzien.

Weer acht dagen later waren we in het Spinozalyceum, waar de afdeling Amsterdam van de Humanistische Jongeren Beweging haar tweede lustrum op waardige wijze herdacht. Nadat de voorzitter van het Lustrumcomité er nog eens de nadruk op had gelegd, dat de H.J.B. een van de weinige en laatste vrije jeugdbewe-

gingen is, gaf hij het woord aan de heer Holtland, die sprak over het thema „Heeft het Humanistisch Verbond (nog) voldoende aantrekkingskracht voor de jeugd?” Manipuleren met getallen en percentages schijnt een aantrekkelijke bezigheid voor Verbondsbestuurders, want de heer Holtland begon met de verschillende leeftijdsgroepen uit het Verbond in de jaren 1946, 1955 en 1962 af te zetten tegen de leeftijdsopbouw, zoals deze door de volkstelling van 1960 is vast komen te staan. Zijn eerste voorzichtige en zachtjes uitgesproken conclusie was, dat over enige tijd – wanneer de ontwikkeling zo doorgaat – de kern van het H.V. weleens gezocht zou moeten worden in het Gerhardhuis. Als antwoord op de vraag „heeft het H.V. (nog) voldoende aantrekkingskracht voor de jeugd?”, moet geantwoord worden, dat de feiten schijnen uit te wijzen van niet. Spreker constateerde, dat het grootste aantal leden gevonden wordt in de leeftijdscategorie die vlak voor of tijdens de Eerste Wereldoorlog geboren is en dus volwassen werd vlak voor of in het begin van de crisissenjaren. Zowel door de crisissenjaren als door het bewust meemaken van de Tweede Wereldoorlog hebben deze mensen een diepgewortelde behoefte om de wereld anders en beter te maken. Deze motieven om lid te worden van het Verbond spelen bij de jeugd in veel mindere mate een rol. De jeugd heeft – en dit hebben de jongeren gemeen met veel ouderen – in het geheel niet zoveel behoefte om zich te organiseren en de oorzaken hiervoor zijn vele, zowel van maatschappelijke als culturele en politieke aard. Toch valt het op, dat de jeugd – en spreker bedoelt dan speciaal de jeugd die eigenlijk wel in het verenigingsleven thuis hoort – telkens weer voor overtuigingen te vinden is, mits deze maar concreet zijn. En dan rijst de vraag of het Verbond de jeugd iets concreets te bieden heeft. Spreker meent, dat dit wel het geval is, maar dat het te weinig bekend is. De theorievorming is slechts voor een bepaalde groep interessant en wordt interessanter, naarmate men vertrouwd met het onderwerp is.

In dit verband had de heer Holtland voor de toekomst veel verwachtingen van het Humanistisch Vormingsonderwijs. Voor een ander deel van de mensen spreekt de theorie niet aan, maar zullen daden het moeten doen. Het Verbond zal uitzicht moeten bieden op werkelijke veranderingen. Zowel het Verbond als de H.J.B. zullen als konsekwentie hiervan niet moeten praten, maar ernst moeten maken met het veranderen, zo besloot de heer Holtland.

Na de pauze werd een indringende opvoering gegeven van Samuel Beckett's toneelstuk „Het spel is uit” door de toneelgroep van de Studentenvereniging Olofspoort. Niet iedereen kon kennelijk in de ban van dit uiterst fascinerende, maar weinig bemoedigende toneelstuk komen. Typerend is wellicht, dat de bloemen, die voorzitter Jaap Hillman na afloop de enige vrouwelijke speelster aanbood, terecht kwamen op een decorstuk, zijnde een vuilnisbak.

M. V.

De heer en mevrouw Van den Ban tijdens het vraaggesprek door de heer Wansbeek (rechts).

Zieken- en bejaardenbezoek

„Onze beperktheid is onze machteloosheid. Wij zijn arm, maar bekennen dit ook eerlijk en dat is dan tevens onze rijkdom. Wij staan in solidariteit naast hen met die ene boodschap, 's mensen grootste taak: „zelf doen met vallen en opstaan” – de zieken net zo goed als de ziekenbezoekster. Luisteren met geheel je persoon is meer dan het aanhoren. Zó luisteren, wezenlijk er bij zijn, is medemenselijkheid. Meer hebben wij beslist niet te bieden, maar *minder* beslist ook niet.” Met deze woorden besloot de C.G.R. d'Angremond zijn bezieland betoog op de conferentie van leidsters van het zieken- en bejaardenbezoek, die op 24 september j.l. in het Erasmushuis te Utrecht werd gehouden.

In de ochtenduren waren een aantal praktische zaken aan de orde geweest, die twee dingen bijzonder duidelijk hebben gemaakt. Ten eerste, dat wanneer men de cijfers van het gehele land bij elkaar optelt, het bijna onbegrijpelijk is wat er door betrekkelijk weinig mensen aan werk wordt verzet. In de tweede plaats moet geconstateerd worden, dat er nog altijd om de erkenning van dit belangrijke werk gevochten moet worden. Nog altijd zijn er, de goede niet te na gesproken, directies van zieken- en bejaardentehuizen, die niet in willen of kunnen zien, dat een regelmatig bezoekje door een van de ziekenbezoeksters van het Verbond voor patiënten of bejaarden heel veel kan betekenen.

De aanhouder wint, zo ook de bijna vijftig dames van het zieken- en bejaardenbezoek, die op deze dag aanwezig waren met hun assistentes en onder de energieke landelijke leiding van mevrouw A. Treurniet-Wiersma.

M. V.

Personalia

Onze gemeenschap Almelo betreurt het verlies van haar voorzitter, Ir. J. Bellinga, die na korte ziekte op 68-jarige leeftijd is overleden. Bij zijn crematie heeft zijn medebestuurster en geestelijk raadvrouw van de gemeenschap, mej. Veth, duidelijk geschetst, wat Bellinga in de vele jaren dat hij voorzitter is geweest, voor Almelo heeft gedaan.

De enorme belangstelling tijdens deze plechtigheid, waar door verschillende sprekers, w.o. de burgemeester, het woord werd gevoerd om de grote verdiensten van de overledene als directeur van het energiebedrijf en als nationaal expert op het gebied van het gaswezen te huldigen, bewees hoezeer ir. Bellinga gewaardeerd werd en door zijn medewerkers geliefd. Een bijzonder bekwaam man, een warmvoelend mens en een goed humanist is van ons heengegaan.

Steunfonds Praktisch Humanisme

Met Sinterklaas in het vooruitzicht mag u dit niet vergeten.

U weet toch, dat per jaar honderden mensen (leden en niet-leden) aan het Humanistisch Verbond steun vragen in hun geestelijke moeilijkheden?

Het Steunfonds stelt zich ten doel dit werk financieel mogelijk te maken.

Stort uw bijdrage op postrekening 6168, ten name van Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme te Amersfoort.

„Gewone man”, ga gerust naar een gespreksgroep!

Je bent een aantal jaren lid van het H.V. Je eerste bijeenkomst waar je met een zekere verwachting bent heengegaan is een soort desillusie geworden. Je blijft lid. Je wilt toch immers een geestelijk dak boven je hoofd? Verder breek je die volgende jaren je nek over alle intellectuelen die ingewikkelde stukjes en brochures over het humanisme schrijven en in je plaatselijke mededelingenblad vind je artikeltjes waarin de redacteur zich afvraagt waarom het toch met het H.V. eigenlijk bergaf gaat. Niet hard weliswaar maar in de eerste versnelling.

Je vraagt je af of die mensen ooit wel eens in een spiegel kijken en je schrijft je in een vlaag van energie leeg, waarbij je je verbazing uitspreekt over het feit dat men niet door heeft waaraan dat alles toch wel ligt.

En dan komt het fijne, je hoort nooit meer wat. Tot een van je bekenden die in de plaatselijke gemeenschap ook nog iets voor het H.V. doet je aankaat over adressen van mensen met wie een gespreksgroep gevormd kan worden. Het moeten niet zo maar adressen zijn, het liefst zou men nu eens met mensen samenkomen die wat je dan zo noemt nog tot de arbeidersgroepen behoren. Ze behoeven niet eens lid te zijn. Men heeft het gevoel dat het wel eens nuttig zou kunnen zijn wanneer er meer van die mensen benaderd zouden kunnen worden door ons.

Nou, dat gevoel had je zelf allang en min of meer sarcastisch geef je die relatie van je antwoord, waarbij je meteen die brief van een jaar geleden of zo nog eens ter tafel brengt.

En dan komt waarachtig dat hele apparaat toch nog tot leven, die brief van je blijkt niet weg te zijn. Ze hebben hem alleen diverse malen gelezen, weer in de enveloppe gestopt en vermoedelijk gedacht: „Wat moeten we met die vent.”

Enfin, het slot van het liedje is dat je op een avond in augustus ergens je entree maakt in een gespreksgroep en je eerste indruk is: God zij dank, niet allemaal mensen die V.H.M.O. hebben genoten en zo langzamerhand alleen nog maar een eigen taal spreken, die door de ander altijd wordt misverstaan. Tussen twee haakjes, er blijken ook mensen te zijn, die dat V.H.M.O. wel hebben genoten en zodanig veelalig zijn aangelegd, dat ze gemakkelijk met de ander uit de weg kunnen.

Het wordt gewoon een fijne avond waarin je elkaars mening niet ontziet en waarvan je achteraf zegt tegen je vrouw: 't Zou wel eens kunnen zijn, dat er in diverse bedden nog verder wordt nagedacht en gediscussieerd. Dat lijkt je dan heel fijn, want wat is er heerlijker wanneer we elkaar aan het denken zetten over zaken waarvan we de indruk hebben dat wij die al helemaal hadden doordacht? En wat is het goed wanneer je eens lekker, maar op een prettige manier tegen elkaars heilige huisjes kunt schoppen en hier en daar een vraagteken plaatst!

Daarom: Als uw bestuur er ooit toe overgaat om gespreksgroepen te formeren neem dan ook eens een proef. Misschien boft u net zo als ik. En geacht bestuur, wanneer er iemand de kans zou kunnen lopen om niet zo te boffen, omdat er wellicht verschillende talen gesproken zouden kunnen worden, bedenk dan dat hij bijzonder interessant kan zijn om Drs. of Mr. Weet-ik-veel zijn puntig geformuleerde (en natuurlijk juiste) mening aan te horen, en daarna de discussie te voelen dichtklappen, maar dat de mens tot mens verhouding en de ledenstand daarmee niet gediend zijn.

J. M. G.

Nieuws uit de gemeenschappen

Van alle kanten komen ze weer op onze schrijftafel terecht, de min of meer fraai uitgevoerde mededelingenbladen van de gemeenschappen. We kunnen alleen maar hier en daar wat oppikken, op gevaar af net dat nieuws te vergeten, dat voor de betreffende groep het hoogtepunt was.

Utrecht krijgt de primeur van een voorlichtingsavond voor a.s. dienstplichtigen. Als dit een succes is en in een behoefte blijkt te voorzien, zullen velen het voorbeeld dienen te volgen.

Aan de jubilea komt geen einde. *Bussum e.o.* vierde het hare op 29 september en het kan maar liefst op 15 jaar gemeenschapsleven met alle ups en downs terugkijken. *Den Helder* heeft er ook al bijna 15 jaar opzitten en zal dit in december herdenken, terwijl *Doetinchem* eveneens in dezelfde maand 10 jaar bestaat. Nog vele jaren allemaal en het beste geschenk is een heleboel nieuwe leden.

Almelo heeft een succes geboekt t.a.v. het ziekenbezoek. Ook in het R.K. ziekenhuis mag onze bezoeker komen als de patiënten erom vragen.

Zwolle gaat door met de koffie-visites, en stoort zich dus niet aan de hoon van de Amsterdamse congresafgevaardigde. Laat hij er ook eens heen gaan, welkom is hij beslist. En hij zal tevens ontdekken, dat het daarbij heus niet blijft.

De redacteur van de *Amsterdamse Loopmare*, het blad van de federatie, constateert met voldoening dat de hoofdstad in het humanistische nieuws is. Mens en Wereld staat vol over wat er daar gebeurt. Gelukkig staat er bij, dat dit ook verplichtingen schept en we wachten in spanning de volgende spectaculaire gebeurtenis af. Wat zou u denken van 100 nieuwe leden?

Rotterdam heeft andere dingen gewrocht, misschien niet zo opvallend, maar toch ook wel nuttig. Een gezamenlijke maaltijd een keer per week voor alleenstaanden, een middagclub voor heren. De animo schijnt vrij groot te zijn.

Om nog even in die buurt te blijven, *Vlaardingen* zorgde ervoor, dat twee oudere leden een bejaardenkamp in „De Ark” konden meemaken. Dat is daar een traditie.

Den Haag heeft het blad De Gemeenschap een nieuw jasje aangetrokken. Ziet er fris uit, evenals het programma. Met natuurlijk weer de kastelentocht, thans om de herfstkleuren te zien.

Ook *Enschede* besloot de zomer met een waardig afscheid, een weekend in een kamp-huis. De kinderen waren er ook bij.

En om te besluiten nog even naar *Leiden*, waar dr. Cohen zijn toespraken op een zondagmorgen voortzet, thans met als thema „Ver-nieuwing”: Als u in de buurt bent, moet u eens aanlopen.

Contributieregeling

De leden betalen een contributie overeenkomstig hun inkomen, met dien verstande, dat echtparen hetzelfde betalen als alleenstaande personen.

De leden stellen hun contributie vast volgens onderstaande schaal:

	per week	per maand	per jaar
inkomen t/m min. contributie	f 80,— „ 0,20	f 340,— „ 0,85	f 4.000,— „ 10,—
inkomen t/m min. contributie	„ 100,— „ 0,30	„ 425,— „ 1,25	„ 5.000,— „ 15,—
inkomen t/m min. contributie	„ 120,— „ 0,40	„ 510,— „ 1,70	„ 6.000,— „ 20,—
inkomen t/m min. contributie	„ 160,— „ 0,60	„ 680,— „ 2,55	„ 8.000,— „ 30,—
inkomen t/m min. contributie	„ 200,— „ 0,80	„ 850,— „ 3,40	„ 10.000,— „ 40,—
inkomen boven min. contributie	„ 200,— „ 1,—	„ 850,— „ 4,25	„ 10.000,— „ 50,—

In afwijking van het bovenstaande bedraagt de minimum contributie voor personen met een inkomen beneden f 40,— per week, f 170,— per maand of f 2.000,— per jaar: f 0,06 per week, f 0,25 per maand of f 3,— per jaar. Bovendien kan het gemeenschapsbestuur in bijzondere gevallen de contributie bepalen op tenminste f 0,12 per week, f 0,50 per maand of f 6,— per jaar.

Vergelijkt u eens, of uw contributie wel is aangepast. Tussen haakjes, uw kerkelijke buurman betaalt heel wat meer.

Nieuws uit de gewesten

Zuid-Holland Zuid houdt op zaterdag 16 november in Contact te Spijkenisse een openbare studieconferentie. Aan de orde komt vooral de reactie van de mens op de snelle industrialisatie. Inleider is o.a. het 2e Kamerlid mr. Engelsman.

Noord-Holland bereidt een gewest-studiedag voor over het vormingsonderwijs. De gemeenschappen in dit gewest hebben daar inmiddels al bericht van gekregen. Een familiedag groten-deels verzorgd door de nieuwe gemeenschap Castricum op 29 september in Bakkum was een uitbundig feest.

Drenthe had op 19 en 20 oktober weer het weekend in Havelte, met een inleiding van ons H.B.-lid Colpa en dia's over de omgeving plus een wandeling om te gaan kijken of het klopte.

Het gewest *Utrecht en 't Gooi* kwam op een familiedag bijeen in Soestduinen met daaraan verbonden een excursie naar het Cantonpark in Baarn.

In *Limburg* weer het jaarlijkse samenzijn in het eigen huis in Brunssum met een inleiding van mr. Doeleman en het nodige voor de inwendige mens. Dat is daar altijd best voor elkaar.